

Haiko Meijer (Onix) De reis van de verleiding:

Verslag van de lezing 8 november 2011

door Wybren Jorritsma

Afbeeldingen: www.onix.nl

Het bouwen van inspirerende huizen is een zoektocht. Het is als een reis die je tot in detail plant en waarbij je toch soms ook improviseert. Aan de hand van deze zoektocht en inspiratiebronnen maakt Haiko Meijer duidelijk hoe zijn gebouwen tot stand komen en wat de zeggingskracht hiervan is. De reis van verleiding waar Meijer over spreekt begon op jonge leeftijd, al spelend in de bossen ten zuiden van Groningen. Dit is wellicht een oorzaak waarom hout het belangrijkste bouw materiaal van architectenbureau Onix geworden is. Onix streeft naar duurzame en onderhoudsarme architectuur waar naast hout ook pure bouwmaterialen als steen, metalen, glas en beton een grote rol spelen.

Onix

Haiko Meijer richtte samen met Alex van de Beld het architectenbureau Onix op, welke sinds 2006 naast Groningen ook vanuit Helsingborg opereert. Volgens Meijer is theoretische kennis belangrijk, maar is echt beleven leerzamer. Als succesvol architectenbureau worden dan ook regelmatig bedrijfsreisjes georganiseerd om inspiratie op te doen. Gebouwen van Frank Lloyd Wright en Alvar Aalto staan dan hoog op het verlanglijstje. De manier waarop deze sterarchitecten omgaan met details, materialen en de aanwezige harmonie tussen binnen- en buitenruimtes vormen sinds de oprichting in 1994 een voorbeeld voor Onix.

Schuren

Naast internationale inspiratiebronnen wordt ook de naaste omgeving nauw betrokken bij ontwerpen van Onix. Zo zijn Boerderijen in uiteenlopende ontwerpen als voorbeeld gebruikt. *Niet alleen de vorm van boerderijen is karakteristiek, maar ook het materiaal en het skelet dragen bij aan de monumentaliteit, of bijna religieuze status van deze gebouwen in het landschap*, aldus Meijer. Het uiterlijk, maar ook de culturele rol die boerderijen spelen en de demontabele en efficiënte bouwwijze van de gebintenconstructie is uitvoerig bestudeerd. De schoonheid, maar ook het gebruiksgemak dat boerderijen kenmerkt, gebruikt Onix bij het ontwerpen van zowel utiliteitsgebouwen als woonhuizen.

Met deze kennis is op de plek van een voormalige Drentse boerderij een houten villa gebouwd [1]. Aan de straatzijde is dit huis een houten volume, vormgegeven als een abstracte vertaling van de traditionele boerderijvorm. Aan de tuinzijde blijkt het volume een doorgaand houten oppervlak te hebben, dat gevouwen is rond een traditionele houten hoofddraagconstructie. Het interieur opent zich naar het landschap door het terras dat zich naar buiten toe ontvouwt en het landschap in het interieur toelaat.¹ Meijer spreekt van een spel tussen open en gesloten. Of tussen sfeer en neutraliteit. Enerzijds wekt de zichtbare houten gebintenconstructie (ook achter het glas [2]) een monumentale intieme indruk. Anderzijds heeft het gebouw

dermate veel lichtinval dat het huis een open karakter kent door de ranke kozijnen die het open landschap benadrukken.

[1][2] Schuurhuis te Drenthe.

[3] Schoorstenenhuus.

¹ www.onix.nl

Tuinhuis

Een brede ontwerpopvatting is kenmerkend voor Onix. Zo is Onix niet alleen een architectenbureau dat ontwerpt in de traditionele zin van het woord, maar ook publicaties schrijft, en meedoet aan conceptuele studies. De brug tussen verleden en heden, die kenmerkend is voor de 'schuurhuizen' komt ook terug in het 'schoorstenenhuis' [3]. Al worden hier de grenzen nog iets meer opgezocht. Op een bijna postmodernistische manier wordt de hedendaagse afwezigheid van schoorstenen in het straatbeeld, gecompenseerd door een villa te bouwen met een schoorsteen als belangrijkste stijlelement.

Een ander voorbeeld waar Haiko Meijer terug gaat naar de basis van een gebouw, en het ontwerpen hiervan, is het 'tuinhuis'. Samen met een timmerman bouwde Meijer onlangs een tuinhuisje van 36m² waarin precies genoeg voorzieningen zijn om comfortabel te leven op een esthetisch aantrekkelijke manier. Doordat er ook uitvoerig aandacht is besteed aan duurzaamheid kan dit gebouwtje als een typisch Onix-product gezien worden.

Gedurende het ontwerp- en uitvoeringsproces kan op detailniveau nog veel veranderen. Het vergt soms lef om bepaalde delen juist niet of toch anders te gaan bouwen. Deze ingevingen komen regelmatig middenin het bouwproces, wanneer de constructie pas goed zichtbaar wordt. Een prachtige fase volgens Meijer, die zegt wel vaker de

bouw stil te willen leggen om tot nieuwe inzichten te komen. Daar komt bij dat hout soms perfect is doordat het imperfect is. Volgens Meijer kan de grofheid van het materiaal juist extra kwaliteit in een ontwerp brengen. De ruimte voor spontaniteit is volgens Meijer juist een van de krachten Onix. Dit komt ook terug in het tuinhuisje waar Meijer op zoek ging naar de grofheid van het bouwproces. Alles in het huis werd samen met een timmerman bedacht en uitgevoerd, waardoor ook wel eens fouten werden gemaakt. *Het komt zoals het komt*, zegt Meijer daarover. Een wijsheid die zijn oorsprong waarschijnlijk heeft gehad toen jaren geleden een jongetje hutten bouwde in de Drentse bossen.

[4][5] Tuinhuisje te Groningen